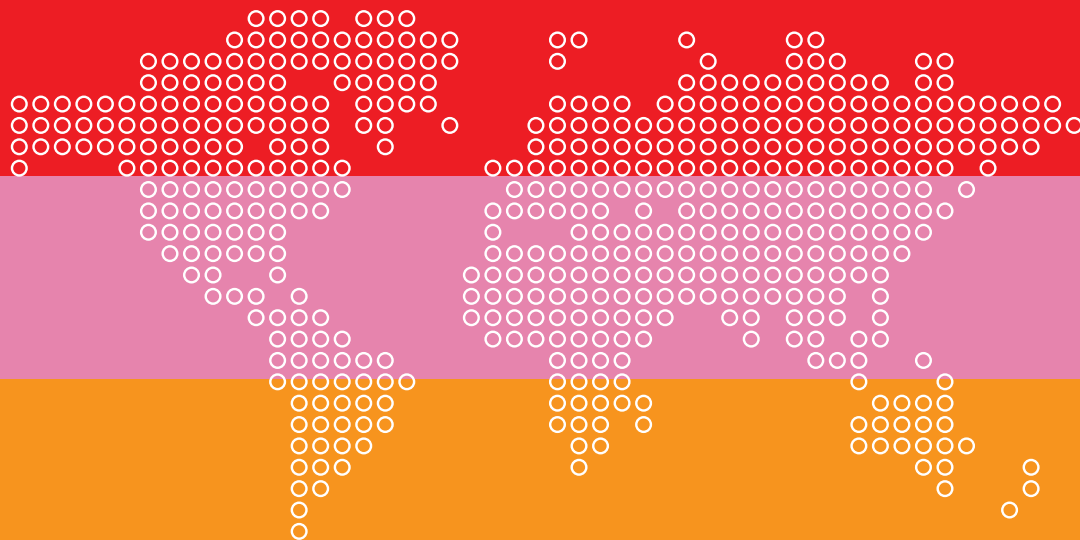

**světová
škola**
ve světě i doma **oo**

**průvodce
projektem**

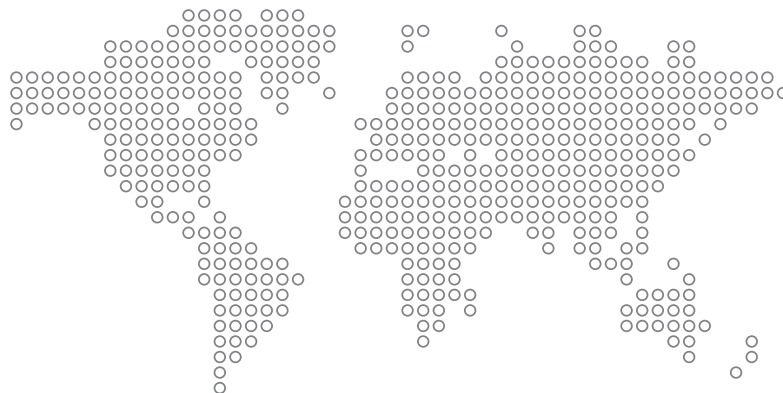
průvodce projektem

Na tomto místě bychom rádi poděkovali učitelům, žákům, vedení škol a všem dalším, kteří svými myšlenkami, nápady a podporou přispěli ke zformování a realizaci konkrétních školních projektů a akcí. Bez jejich společného úsilí, odhodlanosti, nadšení a obrovského množství času a energie, které do projektu vložili a vkládají, by nebylo možné tohoto průvodce stvořit.

Věříme, že následující stránky plné cenných zkušeností budou inspirací pro všechny další zájemce o zapojení se do projektu Světová škola.

Tým Světové školy

OBSAH

Úvod	2	IV. Příběhy dobré praxe	27
I. Globální rozvojové vzdělávání	7	V. Titulem to nekončí	37
II. Cesta za titulem Světová škola	11	VI. Závěrečné slovo Světové inspektorky Simony Babčákové, patronky projektu	40
III. Ke Světové škole krok za krokem aneb Jednotlivé fáze, kritéria a indikátory	15	VII. O nás	41

Úvod

Vážení čtenáři, učitelé, kolegové,

průvodce, kterého právě čtete, přibližuje hlavní aktivity, průběh a cíle projektu Světová škola. Věříme, že pokud uvažujete o zapojení do tohoto projektu, shledáváte dění okolo sebe za důležité a máte zájem své žáky vést k přijetí zodpovědnosti za náš svět. K tomuto cíli směřují i aktivity globálního rozvojového vzdělávání (GRV), na které je projekt Světová škola zaměřen.

Při čtení tohoto průvodce se seznámíte s konceptem GRV, najdete zde návod, jak se stát Světovou školou, a můžete se inspirovat příklady úspěšných příběhů ze škol, které jsou již hrdými nositeli titulu Světová škola.

Světová škola byla v ČR poprvé představena v roce 2006, kdy začal díky finanční podpoře Evropské komise probíhat první tříletý projekt pod vedením britské organizace ActionAid, do kterého bylo zapojeno šest evropských států a Thajsko. Od roku 2009 až do února roku

2012 podpořila Evropská komise navazující projekt nazvaný Světová škola ve světě i doma (Global Action Schools2Communities). Základním předpokladem bylo přesvědčení, že právě škola může hrát významnou roli v životě celé obce či jiné komunity, kde spolupráce mezi institucemi může přinést pozitivní změnu všem občanům. Žáci se nejnázne učí porozumět souvislostem ve světě prostřednictvím toho, co znají nebo mohou poznat ve svém blízkém okolí. Vedle českých škol se projektu zúčastnilo ještě dalších 160 škol ze Slovenska, Polska, Rakouska a Malty.

Od roku 2013 pokračuje projekt za podpory České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí. Jeho hlavním koordinátorem je organizace Člověk v tísni – program Varianty ve spolupráci s dalšími českými neziskovými organizacemi.

Na základě našich zkušeností a dlouhodobé spolupráce s českými školami jsme přesvědčeni, že aplikovaná metodologie popsaná dále

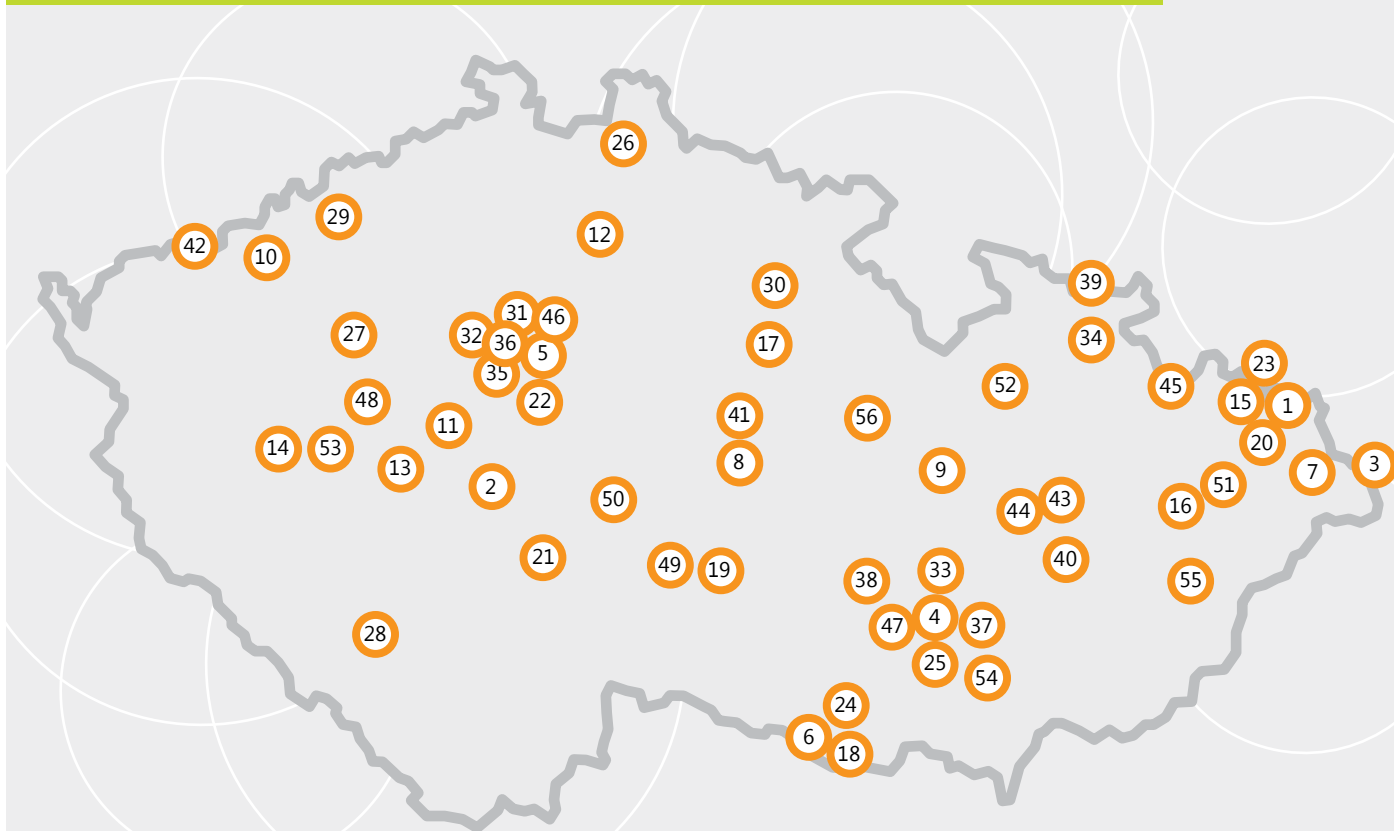
v průvodci je využitelná pro všechny školy, které chtějí ovlivňovat dění ve svém okolí i ve světě. Kritéria pro získání titulu jsou dosažitelná pro jakoukoli školu, kde je vytvořen tým motivovaných pedagogů a žáků s podporou vedení školy. Během trvání projektu se ocenění Světová škola stalo známou a prestižní značkou pro školy po celé České republice. Na konci školního roku 2014/2015 se tímto certifikátem pyšnilo již 56 českých škol. Věříme, že skrze váš zájem bude myšlenka Světových škol pokračovat i nadále.

Budeme rádi, pokud vás další čtení přivede k zamyšlení nad globálními tématy, k úvahám o jejich začleňování do výuky či k rozhodnutí rozšířit síť Světových škol v České republice.

Tým Světové školy

**světová
škola**
ve světě i doma

Školy, které dosáhly titulu Světová škola

- 1) 1st International School of Ostrava
- 2) 1. ZŠ Sedlčany, Primáře Kareše 68
- 3) Albrechtova střední škola Český Těšín
- 4) Cyrilometodějská církevní ZŠ Brno
- 5) Gymnázium ALTIS Praha
- 6) Gymnázium Dr. K. Polesného, Znojmo
- 7) Gymnázium, Havířov-Město
- 8) Gymnázium Chotěboř
- 9) Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452
- 10) Gymnázium Kadaň
- 11) Gymnázium K. Čapka, Dobříš
- 12) Gymnázium Mnichovo Hradiště
- 13) Gymnázium Příbram
- 14) Hotelová škola Plzeň
- 15) IUVENTAS – Soukromé gymnázium a SOŠ Ostrava
- 16) Mendelova střední škola, Nový Jičín
- 17) MŠ Kamarád Hradec Králové
- 18) OA a JŠ s právem státní jazykové zkoušky, Znojmo
- 19) OA Jihlava
- 20) OA Ostrava Poruba
- 21) OA a VOŠE Tábor
- 22) Open Gate Boarding School, Babice, Říčany u Prahy
- 23) PORG – gymnázium a základní škola, o. p. s., Ostrava
- 24) SOU a SOŠ SŠMSD, Znojmo
- 25) SPŠ chemická Brno
- 26) SPŠ strojní a elektrotechnická a VOŠ Liberec
- 27) SPŠ Rakovník
- 28) SŠ a JŠ s právem státní jazykové zkoušky, Volyně

- 29) Střední škola diplomacie a veřejné správy, Most
- 30) Střední škola potravinářská, Smiřice
- 31) Škola Kavčí hory, Praha 4
- 32) The English College in Prague
- 33) VOŠ zdravotnická Brno
- 34) Všeobecné a sportovní gymnázium, Bruntál, Vrbno p. Pr.
- 35) Waldorfské lyceum, Praha
- 36) ZŠ a MŠ ANGEL, Praha 12
- 37) ZŠ a MŠ Brno, Husova 17
- 38) ZŠ a MŠ Deblín
- 39) ZŠ a MŠ Jindřichov, okres Bruntál
- 40) ZŠ a MŠ Lobodice
- 41) ZŠ a MŠ Maleč, okres Havlíčkův Brod
- 42) ZŠ a MŠ M. C. Skłodowské, Jáchymov
- 43) ZŠ a MŠ Olomouc-Nemilany
- 44) ZŠ a MŠ Slatinice
- 45) ZŠ a MŠ Šrámkova, Opava
- 46) ZŠ Dr. Edvarda Beneše, Praha 9 – Čakovice
- 47) ZŠ Jana Babáka, Brno
- 48) ZŠ J. V. Sládka Zbiroh
- 49) ZŠ Nový Rychnov
- 50) ZŠ Pacov
- 51) ZŠ Příbor, Dukelská
- 52) ZŠ Šumperk, Šumavská
- 53) ZŠ TGM Rokycany
- 54) ZŠ Újezd u Brna
- 55) ZŠ Vsetín, Rokytnice
- 56) ZŠ Zámecká, Litomyšl

světová
škola
ve světě i doma

I. GLOBÁLNÍ rozvojové vzdělávání

I. GLOBÁLNÍ rozvojové vzdělávání

Život v současném globalizovaném světě nám přináší řadu výhod. Dostupnost zboží z exotických zemí za ceny srovnatelné s produkty vyrobenými u nás, rychlý přenos informací z opačného konce světa či okamžitá komunikace mezi lidmi vzdálenými tisíce kilometrů jsou jen úzkým výběrem pozitiv plynoucích z globalizačního procesu. Kromě těchto výhod však s sebou globalizace přináší také řadu problémů – zhoršující se životní prostředí, nerovný vztah mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi, porušování lidských práv a mnoho dalších.

Jakkoliv se nám mohou zdát tyto problémy vzdálené, vzhledem k narůstající propojenos-

ti světa se dotýkají nás všech. Abychom se v dynamickém procesu globalizace neztratili, uměli využívat jeho výhod, avšak nepřispívali zároveň k jeho nevýhodám, je potřeba se v současném světě umět orientovat. Rozumět příčinám a důsledkům procesů, jichž je člověk součástí, a znát svou roli v rychle se měnící společnosti, je jeden ze základních předpokladů, jak být připraven na život v současném i budoucím světě.

Globální rozvojové vzdělávání je jedním z nástrojů, jak toho dosáhnout. Přispívá k formování jedince v občana, který je informovaný a zároveň aktivní, všímavý vůči lidem a událostem kolem něho.

Jak rozumět GRV?

Globální rozvojové vzdělávání (GRV) je termínem specifickým pro prostředí České republiky, které v sobě zahrnuje pomyslnou kombinaci globální výchovy a rozvojového vzdělávání. Kromě obsahové podstaty obou přístupů, tedy

témat globálních i témat rozvojové spolupráce, je rovněž důležité sloučení znalostních, dovednostních a především pak postojových cílů globální výchovy a rozvojového vzdělávání, které činí koncept globálního rozvojového

vzdělávání úplným a celistvým. Konečná, jednotná definice termínu GRV užívaná zástupci vládních i nevládních institucí v České republice

je pak zakotvena v Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání pro období 2011–2015 (NS GRV) v tomto znění:

„Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který přispívá k pochopení rozdílů, podobností a souvislostí mezi životy lidí v rozvojových a rozvinutých zemích a usnadňuje porozumění ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním a kulturním procesům, které je ovlivňují. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.“

Výše uvedená definice je dále rozpracována dle jednotlivých pilířů, na kterých globální rozvojové vzdělávání stojí, jimiž jsou cíle, principy a témata. Jejich konkrétní

podobu si můžete přečíst v Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání, která je dostupná na internetu, např. na: http://fors.cz/user_files/nsgrv.pdf.

Proč potřebujeme GRV?

Ve světle probíhajících událostí souvisejících s dynamickou globalizací světa vyvstává potřeba lepšího porozumění globálním tématům (migrace, potravinová bezpečnost, klimatické změny, chudoba ad.) a jejich vlivu v lokálním i globálním měřítku. Tato potřeba předkládá

velkou výzvu především školám, neboť jejich úkolem je poskytovat svým žákům a studentům takové vzdělání, které by je připravilo na život v současném světě a vychovalo z nich globální občany s aktivním zájmem o okolní svět. Už dávno neplatí, že vzdělávání má vy-

Konečně měla matika smysl i pro školu – dělal jsem v týmu ekostopu školy a dávali jsme návrhy řediteli na zlepšení.

*student Ondřej Hanzlík,
SPŠ Emila Kolbena v Rakovníku*

Světová škola mi přijde jako výborný projekt. Ze začátku jsem si říkala, co to je a všechny jiné věci. Všichni jsme se ještě „rozkoukali“. Postupem času jsme se ale všichni mohli zapojit a vymýšlet spoustu nových věcí, aktivit atd. Téma, které jsme si vybrali, tedy zpracování odpadů, je podle mého názoru důležitá věc, která by se měla změnit. V dnešní době totiž ubývá lidí, co třídí. A já jsem ráda, že jsem mohla podat pomocnou ruku k projektu.

N. A. S., žákyně ZŠ TGM Rokycany

bavit člověka na konkrétní povolání. Mělo by především otevírat mysl širšímu světu a učit pružně reagovat na zásadní změny v budoucnosti.

Jak již bylo výše zmíněno, globální rozvojové vzdělávání je nástrojem, jak tohoto cíle dosáhnout. Snaží se o to, aby svým žákům umožnilo rozumět světu a jeho aktuálním tématům, nikoliv však prostřednictvím předávání znalostí a diktováním toho, co si mají myslet. Usiluje o rozvoj takových jejich schopností a dovedností, na základě kterých budou žáci sami zodpovědně přistupovat ke své roli obyvatele současného světa.

Globální rozvojové vzdělávání umožňuje mladým lidem odkrývat vlastní hodnoty a postoje vůči společenské spravedlivosti a globální zodpovědnosti, kriticky nahlížet na stereotypy a porozumět různým pohledům a názorům. Na tomto základě vede k respektu vůči rozmanitosti i aktivnímu zájmu o své okolí i o planetu. Samotným učitelům pak nabízí koncept GRV možnost připravit své žáky na výzvy, které je v životě čekají, zároveň přitom podporuje samotnou spolupráci mezi učiteli či učiteli

Stále a stále jsem překvapena schopnostmi, šikovností a smyslem pro zodpovědnost u svých „zapojených“ žáků. Je to něco úplně jiného než jen tak učit podle učebnice.

Ing. Marcela Kovaříková, ZŠ Jana Babáka, Brno

a dalšími partnery, ať už v rámci školy, či v její komunitě.

Svou podstatou se tedy globální rozvojové vzdělávání podílí na vytváření více demokratické, mírové a odpovědné společnosti, která je založena na spolupráci a motivaci pro vlastní účast na věcech veřejných. V tomto smyslu je GRV permanentní přípravou na život, rozvíjí sociální dovednosti potřebné ve stále více se globalizujícím světě.

II. CESTA ZA TITULEM Světová škola

II. CESTA ZA TITULEM Světová škola

Výchozí filozofií projektu Světová škola je předpoklad, že každá škola má velký potenciál být aktivním členem komunity, jíž je součástí. Škola je totiž místem, kam pravidelně kromě dětí a učitelů přicházejí také rodiče. Žáci se nejspíše učí porozumět souvislostem ve světě prostřednictvím toho, co znají nebo mohou poznat ve svém blízkém okolí. A právě škola může hrát významnou roli v životě celé obce či jiné komunity, kde spolupráce mezi členy může přinést pozitivní změnu pro všechny občany.

Výchozí metodologie projektu Světová škola využívá škálu učebních stylů postavených na aktivním zapojení žáků do výuky a řadu vizuálních pomůcek. Cílem je vést studenty k porozumění daného tématu či problému, ke stanovení osobní role v komunitě a k odpovědnému chování a jednání. Obecným záměrem je pak uvědomění si vazeb a souvislostí mezi jednotlivými částmi světa, přijetí zodpovědnosti za jejich spoluutváření a tím směřování k celoživotní aktivní občanské angažova-

nosti v duchu hesla: „Mysli globálně, jednej lokálně“.

Školy, které se rozhodnou ucházet o titul Světová škola, musí nejprve vytvořit fungující tým složený z alespoň tří pedagogů. Ti nesou zodpovědnost za koordinaci jednotlivých aktivit a úkolů ve škole i jejím okolí. Základním předpokladem pro dosažení ocenění Světová škola je však sestavení skupiny motivovaných žáků. Učitelé mají totiž roli průvodců a koordinátorů, stěžejní aktivita při naplňování jednotlivých fází projektu spočívá především na žácích samotných.

Školy, které se do projektu hlásí, jsou na úvodním setkání seznámeny s principy projektu a jsou jim představeny fáze, kterými při realizaci jednotlivých aktivit během projektu procházejí. Jedná se o tři fáze:

UČ SE – ZJIŠŤUJ – JEDNEJ

Fáze projektu

1. UČ SE o daných tématech v různých předmětech

Úvodní aktivity projektu ukazují žákům i pedagogům důležitost globálních témat a pomáhají jim pochopit, jak mohou pozitivně ovlivnit celosvětové dění.

2. ZJIŠŤUJ, jak na tom vaše škola a vaše lokalita je vzhledem k vybrané problematice neboli proved' průzkum v místě školy

Aktivity se soustředí na šetření zaměřené na různé globální problémy, které žáci využijí ke zjištění, nakolik jejich škola či obec přispívá k řešení vybraných problémů.

3. JEDNEJ neboli uskutečni akci, která přispěje k řešení nebo zvýšení povědomí o vybraném globálním problému

Aktivity vedou žáky k využití výsledků šetření (viz krok 2). Žáci iniciují ve své škole akci vedoucí k pozitivní změně. Součástí realizace tohoto kroku je mimo jiné příprava akčního plánu, přijetí určitých opatření a vyhodnocení jejich dopadu.

Kritéria pro udělení certifikátu Světová škola

1. Témata globálního rozvojového vzdělávání jsou součástí života školy.

2. Škola veřejně prezentuje svoji činnost v oblasti globálního rozvojového vzdělávání.

3. Škola sleduje problémy ve svém okolí, které mají globální dopad.

4. Škola navrhuje způsoby řešení vybraných místních problémů s globálním přesahem.

5. Škola pořádá místní akce, které přinášejí pozitivní změny.

Naplnění jednotlivých kritérií je sledováno skrze konkrétní indikátory, které jsou popsány v následující kapitole.

světová
škola
ve světě i doma

III. KE SVĚTOVÉ ŠKOLE KROK ZA KROKEM aneb Jednotlivé fáze, kritéria a indikátory

III. KE SVĚTOVÉ ŠKOLE KROK ZA KROKEM aneb Jednotlivé fáze, kritéria a indikátory

1. UČ SE o daných tématech v různých předmětech

16

17

CÍLEM TOHOTO KROKU JE:

- porozumět globálním tématům
- pochopit, že vlastní aktivitou na lokální úrovni lze kladně přispívat ke zlepšení situace v oblasti globálních problémů

Ve fázi zaměřené na učení se o globálních tématech je několik možností, jak o nich získávat informace. Učitelé jsou podporováni v začleňování témat do výuky prostřednictvím metodických materiálů společnosti Člověk v tísni

a dalších spolupracujících organizací. Kromě nabízených materiálů ve výuce mají příležitost využívat nabídky různých vzdělávacích akcí, o kterých jsou informováni. Akce jsou zaměřeny na aktuální globální otázky, např. ekonomická globalizace, lidská práva, klimatické změny, migrace atd. Zároveň mohou učitelé sdílet dění na svých školách a rozšiřovat své znalosti a dovednosti skrz jednání s místními partnery nebo při psaní malých projektů, tiskových zpráv atd.

O průběhu projektu a o jiných zprávách spojených s globální tematikou je možné se dozvědět ze Zpravodaje Světové školy, který je na školy rozepisován v tříměsíčních intervalech. Zároveň je Zpravodaj prostorem pro sdílení zkušeností z dění na školách, inspirací pro výuku globálních témat a zdrojem novinek z dění ve světě. Prostřednictvím Zpravodaje se školy také dozvídají, které kroky v projektu následují, a je možné v něm nalézt, na koho se obrátit pro pomoc či spolupráci. Kromě Zpravodaje Světové školy je dalším nástrojem pro sdílení informací Facebook – najdete nás pod názvem Světová škola.

Mnohé ze škol informují o dění a aktivitách na školním webu nebo ve školním časopise,

Jednotlivé Zpravodaje Světové školy si můžete přečíst na: <http://varianty.cz/svetovaskola> (záložka „bulletiny“ v dolní části strany)

čímž mohou jednoduše projekt a svoji činnost představit rodičům, dalším spolužákům i veřejnosti.

KRITÉRIUM 1

TÉMATA GLOBÁLNÍHO ROZVOJOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ JSOU SOUČÁSTÍ ŽIVOTA ŠKOLY.

Je na každé škole, jakým způsobem globální rozvojovou problematiku zařazuje do výuky. O tom, jaká témata, v jakých předmětech či seminářích a s jakou přibližnou časovou dotací jsou vyučována, je informována organizace, u které se škola do projektu přihlásí.

Indikátory:

- Zpracovaná zpráva o začlenění GRV cílů a témat do ŠVP včetně seznamu aktivit na daný školní rok, kde budou témata zahrnuta.
- Popsány tři učební jednotky (lekce) k tématům globálního rozvojového vzdělávání ve formátu poskytnutém po přihlášení.

KRITÉRIUM 2

ŠKOLA VEŘEJNĚ PREZENTUJE SVOJI ČINNOST V OBLASTI GLOBÁLNÍHO ROZVOJOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.

Na webové stránce školy jsou prezentovány a pravidelně aktualizovány aktivity související s globálními a rozvojovými tématy. Současně jsou informace o projektu a globální rozvojové problematice vystaveny na dobře viditelném místě v prostorách školy, jsou propagovány v regionálních médiích či prostřednictvím místních partnerských organizací.

Indikátory:

- Informace o aktivitách souvisejících se Světovou školou jsou umístěny na webových stránkách školy i na nástěnce ve škole.
- Informace o realizaci místní akce se objeví v regionálním tisku, televizi, na webových stránkách partnerské organizace apod.

2. ZJIŠŤUJ, jak na tom vaše škola a vaše lokalita je vzhledem k vybrané problematicke neboli proved' průzkum v místě školy

CÍLEM TOHOTO KROKU JE:

- zjistit, jak vaše škola či obec přispívá k řešení globálních problémů
- sesbírat data a prezentovat výsledky průzkumu

Aby mohly školy na své půdě i v komunitě aktivně přistoupit k řešení globálních problémů, je třeba identifikovat konkrétní věc, týkající se celé jejich komunity, kterou je zapotřebí zlepšit. Zvolený problém se později stane tématem, jemuž se školy věnují.

Jako první krok pro výběr problému, jímž se školy nadále zabývají, je školním týmem nej-

prve doporučeno zmapování situace v okolí školy a místní komunitě. Žáci se mohou během průzkumu zaměřit na tyto navrhované oblasti: podpora lidských práv a rovných příležitostí, dodržování pravidel spravedlivého obchodu, spotřebitelské chování, šetření s energiemi, využívání různých druhů dopravy, spotřeba vody či zacházení s odpady.

Jedním z nástrojů pro odhalení příčin a následků vybraného problému je například tzv. **strom problému**. Vybraný problém se pro školy stane hlavním nosným tématem, jemuž se pak věnují po celý školní rok, případně i v dalších letech.

KRITÉRIUM 3

ŠKOLA SLEDUJE PROBLÉMY VE SVÉM OKOLÍ, KTERÉ MAJÍ GLOBÁLNÍ DOPAD.

Žáci provedou ve škole a okolí průzkum související s globálními problémy. Nástroj pro vlastní šetření si žáci a učitelé sestaví sami na základě poskytnutých informací a instrukcí. Výsledky a vyhodnocení průzkumu poslouží k identifikaci místního problému, který má globální přesah a jehož řešení se žáci chtějí a budou věnovat.

Indikátor:

- Škola doloží postup, jakým identifikovala téma, kterým se bude zabývat.

STROM PROBLÉMU

Nakreslete na velký papír nebo tabuli obrázek stromu s kořeny, kmenem, větvemi a plody. U skutečného stromu kořeny přinášejí stromu výživu, kmen nese větve, a pokud se stromu dobře daří, v koruně dozrávají plody. Podobně je tomu i u stromu problému, který je vyjádřením příčin a následků vybraného problému.

Samotný kmen představuje problém, kořeny jeho příčiny a větve následky. Plody vyjadřují možná řešení problému. Dle síly větví a kořenů lze ještě rozlišovat závažnost jednotlivých sdělení.

Strom problému je vhodnou skupinovou metodou, kde si všichni zúčastnění pojmenují problém a zároveň si uvědomí souvislosti mezi příčinami a následky.

3. JEDNEJ neboli uskuteční akci, která přispěje k řešení nebo zvýšení povědomí o vybraném globálním problému

CÍLEM TOHOTO KROKU JE:

- rozhodnout, co konkrétního by mělo být uskutečněno a čeho by mělo být realizací projektu dosaženo
- naplánovat, připravit, realizovat a vyhodnotit projekt/akci
- informovat veřejnost o výsledcích projektu atraktivním způsobem

Jakmile je definován problém, může začít plánování školní akce s cílem přinést pozitivní změnu a přispět k řešení vybraného problému. Akce

může být spojena s dlouhodobým projektem či jednorázovou událostí, každopádně však musí být propojena s dlouhodobými cíli školy a se školní výukou. Zároveň má zasáhnout nejen prostředí školy, ale svým rozsahem má být akcí veřejnou, do níž se zapojí i další partneři (např. státní instituce, soukromé subjekty, zájmové organizace aj.), kteří jsou součástí komunity.

Co přesně se na zapojených školách nebo v komunitách může dít a dělo, najdete v kapitole Příběhy dobré praxe na konci tohoto průvodce.

KRITÉRIUM 4

ŠKOLA NAVRHUJE ZPŮSOBY ŘEŠENÍ

VYBRANÝCH MÍSTNÍCH PROBLÉMŮ S GLOBÁLNÍM PŘESAHEM.

Žáci vyhledají místní partnerskou organizaci, se kterou se domluví na spolupráci při uspořádání konkrétní akce s cílem přispět k řešení vybraného problému. Místním partnerem mohou být úřady, zájmové oddíly, knihovny, zástupci místních firem, spolky apod. Samotná realizace akce by měla přinést zlepšení situace v místě školy či zvýšit povědomí okolních obyvatel o zvoleném problému.

Indikátory:

- Plán místní akce s časovým harmonogramem.
- Vytvořený briefing paper rozeslaný alespoň třem subjektům.

Vhodným nástrojem pro komunikaci s místními partnery a k jejich motivaci zapojit se do projektu je **briefing paper**. Při přípravě briefing paperu se žáci naučí volit priority, jasně a srozumitelně formulovat své myšlenky, promýšlet různé komunikační strategie, argumentovat a obhajovat své názory. Psaní tzv. briefing paperů je věnován zvláštní prostor na **úvodním setkání** školních koordinátorů projektu Světová škola.

Dobrý den, rádi bychom Vám představili náš projekt

Jin a Jang vody,

na kterém naše škola spolupracuje s organizací Člověk v tísni, o.p.s.

V rámci tohoto projektu připravujeme na konec února 2011

prožitkovou a dobrodružnou akci,

jejímž cílem je přitažlivou formou seznámit studenty naší školy s rozparem nedostatku vody a plynutí vodou v zemích chudého Jihu a bohatého Severu.

Chtěli bychom Vás požádat o spolupráci s přípravou a průběhem akce, protože víme, že toto téma je Vám blízké. Projekt chceme nabídnout místní veřejnosti, a proto pro něj hledáme aktivního partnera mimo školu. Pokud byste neměli možnost se s námi podílet na plánování akce, samozřejmě Vás rádi přivítáme jako plnohodnotné účastníky připravovaných činností.

Jsmo přesvědčeni o tom, že Vaše spolupráce bude pro naše studenty velkou inspirací. V příloze zasíláme předběžný program dvou denní akce, abyste si mohli udělat přesnější obrázek o možnostech Vašeho zapojení.

Pro více informací prosím volejte či ptejte na kontakty: Petr Zapletal, manažerka střední školy, Nový Jičín, tel.: 774 599 271, e-mail: pzapletal@njs.cz

Více informací o mezinárodním projektu Světová škola, v jehož rámci akci připravujeme, můžete získat na stránkách:

<http://www.vartality.cz/index.php?id=38&item=31>

http://www.globalectureschools.org/3_pages/czech/

<http://www.school2community.eu/> - mezinárodní stránka projektu (v angličtině)

CO JE TO BRIEFING PAPER?

Briefing paper neboli „informační dopis“ je stručný dokument, který:

- přináší informace o zvoleném problému ve formě srozumitelné laikům
- je určen pro konkrétní cílovou skupinu
- je nástrojem pro ovlivňování chování a jednání členů dané skupiny

JAK VYPADÁ A CO OBSAHUJE BRIEFING PAPER?

- samostatný dokument
- zaměřený na jedno téma
- v rozsahu 1–4 stránek (záleží na tématu a cílové skupině)
- vizuálně atraktivní – využívá obrázky, grafy, animace apod.
- srozumitelný – členěný text, užívá neodborný jazyk
- obsahuje odkazy na další informační zdroje

STRUKTURA BRIEFING PAPERU

- 1) stručný úvod do problému – atraktivní, cílem je zaujmout, získat pozornost pro přečtení celého materiálu
- 2) motivace čtenáře – Proč by měla mít cílová skupina o téma zájem? Jak se jí problém týká?
- 3) širší kontext – vysvětlení problému v širších souvislostech
- 4) doporučení – co může cílová skupina udělat
- 5) kontakt – na koho se v případě zájmu obrátit
- 6) odkazy na další informační zdroje

Před každou pořádanou akcí si školy tvoří **plán místní akce**, jehož součástí je i zaznamenání případných rizik, jež by mohla ovlivnit dosažení stanovených cílů a výstupů projektu. Plán akce je nástrojem, který školám pomáhá nejen při plánování jednotlivých kroků, včetně těch, kte-

ré například umožní minimalizovat možná rizika, ale je důležitý i pro navržení způsobů propagace akce, zhodnocení dopadů akce apod.

Při plánování místní akce je kladen důraz na oslovení partnerů a jejich motivování, aby se

spolu se školou do akce aktivně zapojili. Školní týmy si určují, které subjekty, instituce a spolky v okolí by se mohly zapojit, vymýšlí způsoby, jak je kontaktovat. Častými partnery jsou městské či obecní úřady, které mají samozřejmě na dění v komunitách velký vliv, dále pak soukromé firmy nebo neziskové organizace zabývající se např. životním prostředím či glo-

bálním rozvojovým vzděláváním. Pro oslovení partnerů týmy využívají briefing paperů nebo ukázek svých výsledků z pořádání školních akcí. Obecně mají akce směřovat k ustavení dlouhodobější spolupráce mezi školou a těmi partnery, kteří jsou motivováni a mají zájem se zvoleným problémem s globálním přesahem dále věnovat.

OTÁZKY, JEŽ JSOU SOUČÁSTÍ PLÁNU KAŽDÉ AKCE

- 1) *Jaký je dlouhodobý záměr projektu Světová škola ve vaší škole, k jehož naplnění přispívá tato akce?*
- 2) *Jaké jsou cíle akce?*
- 3) *Jak poznáte, že jste cíle dosáhli? Jak to změříte?*
- 4) *Jakými postupnými kroky budete cíle dosahovat? Navrhněte a popište konkrétní aktivity.*
- 5) *Jak poznáte, že byla aktivita úspěšně splněna?*
- 6) *Jací aktéři budou do realizace jednotlivých aktivit zapojeni, kolik jich bude a jaká bude jejich role?*
- 7) *Kdo jsou hlavní cílové skupiny, pro které je akce připravována? Kolik mají členů a čím je pro ně akce prospěšná?*
- 8) *Co k realizaci jednotlivých aktivit budete potřebovat?*
- 9) *Jaká jsou rizika realizace jednotlivých aktivit?*
- 10) *Jak bude akce jako celek medializována, propagována a zdokumentována?*

KRITÉRIUM 5

ŠKOLA POŘÁDÁ MÍSTNÍ AKCE, KTERÉ PŘINÁŠEJÍ POZITIVNÍ ZMĚNY.

Škola jednou do roka organizuje akci ve spolupráci s místním partnerem na témata globálního rozvojového vzdělávání, kterou prezentuje v místních médiích.

Škola celou akci zdokumentuje nejen písemně, ale i v podobě fotografií, popř. krátkého videozáznamu.

Indikátory:

- *Fotodokumentace (5–10 fotografií) či videodokumentace.*
- *Závěrečná zpráva ve formátu poskytnutém po přihlášení do projektu.*
- *Osobní prezentace školního týmu na setkání při příležitosti udělení certifikátu Světové školy (červen, 2 studenti + 1 pedagog).*

Z výše uvedených kritérií vyplývá, že pro jejich úspěšné naplnění je důležitá především motivace a účast celých školních týmů včetně vedení školy, které věří, že práce s globálními tématy a podpora aktivního občanství žáků má smysl. Světovou školou se tedy může stát kterákoli škola, která má zájem přinášet svým žákům vzdělání, jež jim pomůže orientovat se

v dnešním světě, porozumět jeho fungování a aktivně se zapojit do jeho spoluvytváření.

Následující tabulka stručně shrnuje fáze, kritéria a indikátory projektu Světová škola. Jedná se o zjednodušený přehled. Ve skutečnosti se však jednotlivé fáze uč se – zjišťuj – jednej vzájemně prolínají po celou realizaci projektu.

HARMONOGRAM AKTIVIT PROJEKTU SVĚTOVÁ ŠKOLA V PRŮBĚHU ŠKOLNÍHO ROKU

MĚSÍCE	září	říjen	listopad	prosinec	leden	únor	březen	duben	květen	červen
VÝSTUPY	Vyhlášení výzvy školám – odevzdat přihlášku.	Zúčastnit se úvodního setkání v Praze – celodenního semináře pro učitele.	Zveřejnit informace o zapojení do projektu Světová škola na webu školy. Zaslát fotografie projektové nástěnky. <i>KRITÉRIUM 2</i>	Identifikovat problém v lokalitě (téma akce). <i>KRITÉRIUM 3</i>	Vytvořit a zaslat plán místní akce. <i>KRITÉRIUM 4</i>		Zaslat koordinátorce tři učební lekce. <i>KRITÉRIUM 1</i>	Zaslat informaci o plánované akci do médií.	Zrealizovat místní akci. Zaslát závěrečnou zprávu včetně foto/video dokumentace. <i>KRITÉRIUM 5</i>	Osobní powerpointová prezentace dvou žáků školy na závěrečném workshopu projektu.
		Zaslat koordinátorce výtisk školy pro aktuální číslo Zpravodaje Světové školy.	Zaslat Zprávu o GRV v ŠVP. <i>KRITÉRIUM 1</i>	Konzultovat projekt s koordinátorkou při návštěvě školy.		Briefing paper – vytvořit a odeslat partnerům. <i>KRITÉRIUM 4</i>		Zrealizovat místní akci.	Medializovat akci v regionálním tisku, TV, na webu partnerské organizace. <i>KRITÉRIUM 2</i>	
FÁZE		UČ SE								
			ZJIŠTŮJ							
						JEDNEJ				

KR. 1	Témata GRV jsou součástí života školy.	Indikátor	Učitel popíše tři učební lekce k tématům GRV.
			Zpráva o začlenění GRV cílů a témat do ŠVP vč. seznamu aktivit na školní rok, kde budou témata zahrnuta.
KR. 2	Škola veřejně prezentuje svoji činnost v oblasti globálního rozvojového vzdělávání.	Indikátor	Informace o aktivitách souvisejících se Světovou školou jsou umístěny na webu školy i na nástěnce ve škole.
			Informace o realizaci místní akce se objeví v regionálním tisku, televizi, na webu partnerské organizace apod.
KR. 3	Škola sleduje problémy ve svém okolí, které mají globální dopad.	Indikátor	Škola doloží postup, jakým identifikovala téma, kterým se bude zabývat.
KR. 4	Škola navrhuje způsoby řešení vybraných místních problémů s globálním přesahem.	Indikátor	Plán místní akce s časovým harmonogramem.
			Vytvořený briefing paper rozeslaný alespoň třem subjektům (jeho sestavení je předmětem říjnového školení).
KR. 5	Škola pořádá místní akce, které přinášejí pozitivní změny.	Indikátor	Fotodokumentace (5–10 fotografií) či videodokumentace.
			Závěrečná zpráva ve formátu poskytnutém po přihlášení do projektu.
			Prezentace týmu na setkání při příležitosti udělení certifikátu Světové školy (min. 2 žáci + 1 pedagog).

IV. PŘÍBĚHY dobré praxe

IV. PŘÍBĚHY dobré praxe

Nyní již máte představu o filozofii projektu Světová škola, ale možná si ještě nedokážete konkrétně představit, co všechno na školách, které již tituly získaly, probíhalo. Následující kapitola se věnuje popisu akcí, které vás mohou inspirovat. Tyto akce byly realizovány školami v průběhu minulých let. Školy samotné si definovaly témata, kterým se chtěly věnovat, často se jednalo o fair trade, klimatické změny, rozvojové cíle tisíciletí apod. Popiso-

vané akce byly určeny různým cílovým skupinám. Do všech akcí se zapojili i další aktéři mimo školu. Všechny akce mají společné to, že mohou být považovány za příklady dobré praxe. I když bylo takových příkladů daleko více, pro potřeby této příručky jsme vybrali pouze některé z nich. Následující příklady byly sepsány ze zkušeností učitelů, kteří se svými studenty projekt na školách a v jejich okolí realizovali.

Škola Kavčí hory, Praha 4

Škola Kavčí hory z Prahy 4 pod jednou střechou vzdělává předškoláky současně se žáky základní i střední školy. Školní tým se rozhodl zvyšovat povědomí o tom, že děti mají být podpořeny ve svém přirozeném uspokojování základních práv vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte.

„Chtěli jsme téma, které bude pozitivní a dobře uchopitelné pro všechny žáky školy. Snažili jsme se o maximální propojení aktivit mezi jednotliv-

ými stupni. Vsadili jsme na naše nejstarší, kteří se již za děti neradi označují, a nechali jsme je samostatně pracovat s mladšími spolužáky,” říká koordinátorka projektu Kateřina Měšťánková.

Cílem školního projektu bylo působit v této oblasti na žáky školy, ale také na jejich rodiče a další veřejnost. Nechtěli diskutovat jen o dětské práci, dětských vojácích, o nemožnosti jejich vrstevníků v některých částech

Učíme se světově: hudební výchova trochu jinak v podání žáků Školy Kavčí hory a německých studentů.

Základní škola Lobodice

světa chodit do školy. Rozhodli se poukázat i na méně viditelné věci, jako je psychické a fyzické týrání dětí rodiči, přetěžování dětí, nemožnost dítěte vyslovit vlastní názor před soudem, rychlé odebrání dětí z problémových rodin do ústavní péče apod.

Během celého školního roku se žáci mateřské, základní i střední odborné školy tématu věnovali ve výuce a celé jejich úsilí vyvrcholilo místní celodenní akcí. V dopoledních hodinách například nejmladší žáci vyráběli mýdla pro UNICEF a starší žáci připravili a slavnostně zakopali v areálu školy schránku dětských práv pro budoucí generace. Studenti oboru veřejná správa připravili prezentaci fiktivního Úřadu práv dětí, za jehož neexistenci je Česká republika dlouhodobě kritizována Výborem OSN pro práva dítěte. Úřad má své webové

stránky www.ksidlisti.cz/svetovaskola. Starší žáci a studenti vyrazili do terénu seznamovat veřejnost s problematikou dětských práv.

V odpoledních hodinách probíhal jarmark, na kterém bylo možné zakoupit vyrobená mýdla od dětí z MŠ a ZŠ a také keramické výrobky a občerstvení připravené studenty. Pozvaná veřejnost si mohla prohlédnout literární a výtvarná díla, která žáci v průběhu roku v projektu vytvořili. Výtěžek z celého dne věnovala škola partnerské organizaci Nadace Naše dítě a Dětskému fondu UNICEF.

„Projekt mě doslova nakopl a v budoucnu bych určitě chtěla pracovat v organizaci, která se zabývá ochranou dětí,“ komentuje středoškolská studentka Sára Kaukušová svou zkušenost ze stáže v Nadaci Naše dítě.

Lobodická malotřídka s pouhými 23 žáky je důkazem, že Světovou se může stát opravdu každá škola, bez ohledu na věk či počet žáků. Jak jinak si vysvětlit, že právě nejmenší děti sklídily v roce 2014 na slavnostním předávání

certifikátu Světová škola ten největší potlesk! Základní škola Lobodice se celý rok usilovně seznamovala s globálně rozvojovými tématy. Žáci se účastnili výukových programů i tematických dnů, zpracovávali vlastní projekty

Základní škola Zbiroh

a nakonec se rozhodli, že se zaměří na téma lokálních potravin. Začali tedy chystat Zahradní jarmark pro občany Lobodic, kteří sami měli možnost se do jeho přípravy zapojit.

Přestože počasí akci pro veřejnost nepřálo a Zahradní jarmark se nakonec musel uskutečnit v prostorách školy, celá akce se nadmíru vydařila. Žáci Základní školy Lobodice si pro své rodiče a spoluobčany připravili pestrý program. Vysvětlili jim, o co jako škola usilují a proč by se chtěli stát Světovou. Páták včelař Martin podal účastníkům akce výklad o včelaření, doplněný praktickými ukázkami, aby upozornil na celosvětový problém úbytku včel, což by mohlo v důsledku vést k potravinové krizi. Nechybělo ani dramatické ztvárnění rozhovoru dvou jablíček, českého Honzy a novozélandského

Johna. Účastníci jarmarku tak měli možnost nahlédnout do problematiky dovozu potravin a porozumět výhodám lokální produkce, zároveň jim byl představen koncept spravedlivého obchodu. Po programu žáků už účastníkům nic nebránilo v tom, aby se pustili do hodování – žáci, učitelé i rodinní příslušníci totiž připravili řadu dobrot z místních potravin, a tak se prostřené stoly zaplnily pomazánkami, domácími chleby, koláči, saláty a dalšími pochoutkami dle tradičních rodinných receptů.

Kromě místních výrobků se na stolech jako alternativa konvenčního obchodu objevily i výrobky fair trade, které měli účastníci možnost zakoupit, a nutno podotknout, že se po nich jen zaprášilo. Nelze tedy než říci, že děti mají na své okolí skutečně pozitivní vliv.

Základní škola Zbiroh je jedním z příkladů aktivní školy zapálené pro věc. Škola se do různých projektů zapojuje již dlouhá léta. Neustále rozšiřuje a zkvalitňuje své aktivity související s globálními tématy. Vzhledem k návaznosti na předchozí aktivity se škola v rámci

projektu Světová škola zaměřila na problematiku potravin ve spojení s právy zvířat a životním prostředím.

V rámci školy žáci uskutečnili osvětovou kampaň zaměřenou na problematiku znače-

Milí studenti, moc mě těší vaše iniciativa. Když vidím tak zapálené mladé lidi, říkám si, že to s naší Českou republikou není ještě tak špatné. Smekám před vámi.

citace z dopisu určeného zbirožským žákům od marketingového manažera jednoho z výrobců cukrovinek

ní potravin právě v souvislosti s právy zvířat a životním prostředím. Žáci zjišťovali, jaký je původ potravin, které konzumujeme, jak dlouho a kudy k nám cestují nebo jaké je značení podmínek chovu u živočišných produktů. Na základě zjištěných informací žáci vyrobili desítky naučných plakátů o této problematice, z nichž bylo 15 plakátů vybráno a vystaveno ve výkladních skříních místních obchodníků ve Zbirohu. Zástupci studentského týmu Světové školy pak prezentovali své téma a s ním spojenou problematiku veřejnosti na akci MAY DAY v plzeňské zoologické zahradě, kde měli informační stánek.

Závěrečnou akcí celoročního snažení žáků byla prezentace jejich aktivit veřejnosti v kině ve Zbirohu. Mimo jiné byly přečteny reakce výrobců potravin a cukrovinek na dopisy,

kteří jim žáci ze zbirožské školy zaslali. V dopisech se žáci zmiňovali o problematice používání palmového oleje ve výrobcích oslovených firem. Žáci proto byli náležitě hrdí na to, že jim firmy odpověděly a že jejich iniciativa skutečně přispěla k ovlivnění něčeho na první pohled tak vzdáleného, jako je receptura či složení některých výrobků.

Základní škola Litomyšl, Zámecká

Do projektu Světová škola jsme se zapojili na podzim roku 2012. Připouštím, že na samém počátku jsme s kolegou netušili, do čeho jdeme – ani jsme neočekávali, že by nás projekt mohl zaujmout tak, jak se nakonec vlastně sta-

lo. V listopadu téhož roku jsme ve škole vytvořili první žákovský tým. Tvořili jej vybraní žáci ze tříd, jimž jsme byli třídními. Byl to záměr. Chtěli jsme pracovat s dětmi, které dobře známe – a chtěli jsme pracovat s dětmi, na které se

Účastníci panelové diskuze Církev na hranici!?, která se konala v rámci projektu Světová škola ZŠ Litomyšl, Zámecká, na Zámeckém návrší v Litomyšli dne 16. dubna 2015.

můžeme stoprocentně spolehnout. Žákovský tým od nás dostal několik témat, jimž bychom se mohli věnovat. Žáci si vybrali téma genderu. Bylo to pro nás trochu překvapení. Navíc jsme si ve svých představách přáli zabývat se něčím jiným. Žáci si však zvolili tuto cestu. Jak se později ukázalo, byla to cesta správná – a pro všechny strany inspirativní.

Během prvního ročníku jsme se věnovali problematice genderu v české společnosti. Jak si stojí ženy ve srovnání s muži v rodině, v zaměstnání, platovém ohodnocení? A jak tyto otázky vnímají žáci, jejich rodiče, naši kolegové, ale i lidé, kteří se školou nemají nic společného? To všechno jsme zjišťovali pomocí dotazníkového šetření. Z jeho výsledků pak vzešel nápad uspořádat ve škole panelovou diskusi, kde bychom o všech těchto otázkách diskutovali. Přesněji naši panelisté. Těmi se nakonec stali zástupci Rodinného centra v Litomyšli, sociálního odboru Města Litomyšle a Policie ČR. Panelovou diskusi jsme tehdy uspořádali ve škole – potřebovali jsme si vyzkoušet, jak takovou akci připravit, co funguje, co nefunguje – proto jsme volili „domácí“ půdu. Na diskusi dorazili učitelé naší školy, rodiče žáků i zástupci širší

veřejnosti. A přišla i místní kabelová televize, která o akci natočila reportáž.

V druhém ročníku jsme chtěli téma genderu posunout dál, a to dvěma směry. Jednak šlo o to, překročit práh školy, jednak jsme se chtěli věnovat postavení žen v rozvojovém světě. Tyto dvě věci se nám nakonec podařilo skloubit realizací fotografické výstavy Úděl ženy, pro kterou jsme našli skutečně reprezentativní prostory – informační centrum na Zámeckém návrší v Litomyšli. Žákyně Kateřina Macková (tehdy žákyně devátého ročníku, z něhož především vznikl nový žakovský tým) navíc složila a nazpívala tematickou píseň „Svítily hvězdy“. Píseň se nám nakonec podařilo poloprofesionálně nahrát (i se sborovými zpěvy) a natočit k ní klip.

Na začátku třetího ročníku jsme se ocitli na jakési křižovatce. Pokračovat, či nepokračovat ve stejném tématu dál? Po zralé úvaze jsme se rozhodli téma změnit. A protože před námi bylo také vytváření nového žakovského týmu, rozhodli jsme se mu sami téma nabídnout. Staly se jím otázky týkající se náboženství v naší společnosti.

Může se zdát, že akce, které jsme pořádali, byly finančně velmi nákladné. Nebylo to tak. První dva ročníky nás nestály prakticky nic. Dokonce i pronájem informačního centra se podařilo dojednat sponzorsky. Prostory pro pořádání panelové diskuze ve třetím ročníku se pak zdařilo nasmlouvat za velmi slušnou cenu díky tomu, že jsme souhlasili s tím, že spolupořadatelem akce bude i provozovatel Klenutého sálu – Zámecké návrší Litomyšl.

Změny prodělal i učitelský tým. První dva roky jsme projekt realizovali jen dva (učitelé). Nyní se v týmu objevil ženský prvek, který nás v mnohém posunul dál (byť zároveň bylo nutné mnohem více komunikovat).

Úkolem žakovského týmu, který na dvě výjimky tvořili žáci osmého ročníku, bylo zmapovat křesťanské prostředí Litomyšle. Žáci si o každém místním křesťanském společenství (v současnosti jich je v Litomyšli šest) zjistili podrobnější informace, které pak byly zpracovány do formy prezentace (Prezi). Podobně jako v první ročníku, i v tomto jsme společně s žáky vytvořili dotazník, jehož prostřednictvím jsme zjišťovali, co si žáci, jejich rodiče, naši kolegové a širší veřejnost myslí o náboženství, zda věří, či nevěří, jak často (a zdali vůbec) navštěvují křesťanské svatyně apod. Také jsme oslovili představitele všech místních náboženských společenství a vyzvali je k účasti na panelové diskuzi „Církev na hranici!“. Ta se uskutečnila v dubnu 2015 v nově zrekonstruovaných prostorách Zámeckého návrší. Diskuze se kromě pěti představitelů církví zúčastnila i jedna agnostička. Moderátorem byl licitovaný teolog. Na akci opět nechyběla místní ka-

belová televize. Před vlastní diskuzí vystoupili žáci, kteří prezentovali informace o litomyšlských náboženských společenstvích.

Panelová diskuze „Církev na hranici!“ byla zatím největší akcí, kterou jsme pořádali. Díky volbě reprezentativních prostor byla atraktivní i pro veřejnost, která Klenutý sál Zámeckého návrší zcela zaplnila. Nám se navíc podařilo propojit Světovou školu s propagací myšlenky fair trade. Naši žáci totiž před a po diskuzi nabízeli k připravenému občerstvení fairtradovou kávu a čaj.

Nebudu popírat, že práce na projektu Světová škola je více než dost. Nedá se dělat v době školního vyučování – je to práce navíc, jakýsi nadstandard, který však našim žákům (i nám učitelům) ukazuje nové cesty našeho myšlení i života. Proto věříme, že má smysl.

Stanislav Švejcar, červen 2015

**Základní škola
Vsetín – Rokytnice**

Největším úspěchem základní školy ve Vsetíně byla organizace první konference o fair trade ve městě. Žáci, kteří se v průběhu prvního roku projektu Global Action Schools 2 Communities seznámili s tématem fair trade, připravili informační letáky pro starostu a náměstka Vsetína. Před samotnou konferencí se mladí aktivisté setkali s místními úředníky a představili jim program i svá očekávání.

Konference se konala na městské radnici. Mezi účastníky byl starosta Vsetína, zástupci orgánů místní správy, úředníci, novináři a nevládní organizace – celkem 30 osob. Událost pomohla podpořit myšlenku, aby se Vsetín stal přátelským městem fair trade výrobků.

Přátelská města fair trade výrobků je program, jenž začleňuje klíčové instituce a organizace daného města za účelem propagace fair trade výrobků na místní úrovni. Díky spolupráci orgánů místní správy, škol a místní komunity mají lidé povědomí o existenci fair trade výrobků a zároveň k takovým výrobkům mají přístup. V současnosti takových měst na světě existuje přes 800. Více o kampani naleznete na www.fairtradovamesta.cz.

Dva měsíce po konferenci se uskutečnila akce, jejíž součástí byly workshopy s africkými bubny a tanci. Velká část byla přístupná i široké veřejnosti. Jako první byla představena myšlenka programu Global Action Schools 2 Communities a poté dva mladí spolupracovníci z organizace Ambos Mundos mluvili o svém pobytu v Guiney, o její kultuře, rozvojových projektech a řemeslné výrobě.

Prezentace byla doprovázena filmovou projekcí a ochutnávkou fair trade výrobků. Partnery akce byly různé organizace, a to: Asociace pro fair trade a Asociace pro sociální práci ve Vsetíně, které rovněž participovaly na přípravě konference, Ambos Mundos, organizace podporující fair trade výrobky ve Vsetíně, a městské orgány. Celkem se na akci podílelo asi 40 osob. Druhý den byl věnován workshopům: hraní na bubny a africké tance umožnily žákům získat povědomí o odlišné kultuře. V průběhu celé akce byla na místě ochutnávka fair trade výrobků, což rovněž pomohlo dozvědět se o nich více.

V současné době již Vsetín patří mezi fairtrade města. Společně s Litoměřicemi získal tento status jako první v České republice.

Mateřská škola Kamarád Hradec Králové

Školní rok byl pro děti z naší Mateřské školy Kamarád v Hradci Králové trochu výjimečný: zapojili jsme se do projektu Světová škola a pilně, krůček po krůčku jsme usilovali o titul...

Na začátku nás čekalo Cestování po světě. Děti se mohly dostat s „Botou Cestačkou Hradečkačkou“ na různé kontinenty, jako jsou Afrika, Antarktida, Asie, Amerika, ale mohly zůstat i v blízkosti Evropy. Naše cestování jsme zaznamenali na dětem vyrobenou zeměkouli zhotovenou z vlny. Lehká konstrukce tak visela nad právě přichozími dětmi do naší školy. Spolupráce našich předškoláků Delfínků s našimi nejmenšími Beruškami měla za výsledek první zanechání stopy na naší „zeměkouli“, kterou jsme vytvořili kombinovanou technikou lepení, malování a trhání. Dále jsme si povídali např. o rozdílech mezi Antarktidou a Arktidou a podmínkami pro život zde. Vše se učíme teoretickou částí, jako je např. využití knih, a praktickou, k níže se řadí didaktické a spon-tánní hry. Vycházíme z knihy „Jedinečná planeta Země“, podle které si s dětmi řekneme, jak planetu chránit z ekologického hlediska, mluvíme o změnách klimatu, oteplování, světě plném vody apod.

„Bota Cestačka Hradečkačka“ s námi prošla kus světa, díky botě se děti mimo jiné učily zavazovat tkaničky, počítat, obíhat, poměřovat, obtiskovat, malovat nebo vyprávět příběhy. Především jsme však cestovali po světě, poznávali jsme různé kultury, tradice a obyvatelstvo. Cesta byla dlouhá, ale užili jsme si při ní spoustu legrace.

Návrat z rozmanitých cest zpět do Hradce Králové byl příležitostí k místním akcím. První z nich byla nazvána „Udělejme hezčí svět“. V rámci vycházek městem našly děti smutný, neútluný park, a proto je napadlo, že by jej mohly ozvláštnit, zkrášlit, aby se zde s chutí zastavili kolemjdoucí a poseděli na lavičkách. A nápad byl tak na světě! Za pomoci tatínků děti vyrobily budky pro ptáky, kteří by v parku mohli založit své rodinky a svým zpěvem potěšit návštěvníky. Ačkoliv naše bota již má období svého mladistvého původu za sebou, nasázely děti do bot květiny. S touto nádhrou jsme se poté vydali do parku, jenž se rázem proměnil k nepoznání. Na akci se dostavily budoucí paní učitelky ze SPgŠ, které pod vedením Mgr. Tomáše Borůvky zazpívaly jak písně české, tak například rozšafnou píseň

o komárovi ve finském jazyce. Pan Obluk odborně nainstaloval vyrobené ptačí budky a na vábničky reprodukoval zvuky místně vyskytujícího se ptactva. Děti si malovaly dřevěné ptáčky. Bota Cestačka Hradečka představila přítomným své kamarádky z Norska, Afriky, Dánska a Holandska. Tuto obuv si bylo možné jak prohlédnout, tak se v ní i projít. O další hudební produkci se postaraly děti z naší školy, hostem odpoledne byla skupina hudebníků muzicírující na cizokrajné nástroje. Přítomné slečny, maminky a babičky pletly při poslechu v parku čtverce pro Afriku, jež po nashromáždění dostatečného počtu odešleme na deky africkým dětem.

Druhou akcí byla slavnostní vernisáž v městské knihovně, která se uskutečnila v rámci výtvarné soutěže „Bota Cestačka Hradečka“. Soutěž byla vyhlášena pro děti z mateřských škol v Hradci Králové. Slavnostně byly vyhlášeny výsledky výtvarných prací, autoři nejzdařilejších děl byli oceněni a odměněni.

V rámci celoročního projektu jsme navázali spolupráci s Integrovaným centrem pro cizince Kuro Hradec Králové, což je místo, kde se cizinci mohou bezplatně vzdělávat, učit se čes-

kému jazyku, dostane se jim právního a sociálního poradenství, scházejí se a pro širokou veřejnost pořádají nejrůznější kulturní i vzdělávací akce. Cizinci naši školu navštěvovali v průběhu celého školního roku a společně jsme podnikali rozmanité akce. Prostřednictvím IC jsme měli možnost na vernisáži poznat další zajímavé kouty světa – například Peru, Itálii, Bolívii, Vietnam, Ukrajinu a Rusko. Za Rusko vystoupila slečna Oxana Evsina, naučila děti několika ruským slovíčkům, ruský tanec a zaspívala píseň ve svém rodném jazyce.

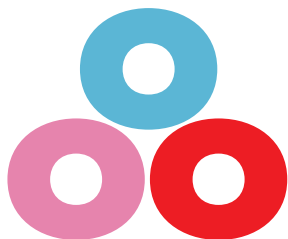
V samém závěru školního roku nás ještě čekal Peace Run (Mírový běh), což je nejdelší štafetový běh s hořící pochodní přes více než 140 zemí světa. Je inspirací k hledání toho, co nás spojuje a co skutečně vyjadřuje slovo mír. Jeho posláním je překonání hranic mezi národy a zároveň hranic v nás samotných.

Prostřednictvím projektu Světová škola bychom chtěli ukázat veřejnosti, že předškolní vzdělávání je plnohodnotným stupněm školského systému a že naše vzdělávací metody obsahují globální přesahy.

Marie Josková, ředitelka MŠ Kamarád

V. TITULEM to nekončí...

V. TITULEM to nekončí...

V této kapitole se dozvíte, co bude následovat po získání certifikátu Světová škola, který má platnost dva roky, a popíšeme vám, jak probíhá jeho prodloužení.

V následujícím školním roce po certifikaci probíhá monitorování práce Světových škol, které vychází z našeho předpokladu, že školní týmy už jsou zkušenější, a tudíž i samostatnější v plánování práce v projektu.

Jednodušší model procesu začleňování globálních témat do života školy má několik pevně stanovených bodů:

- Během října a listopadu si škola zvolí téma a cíl projektu pro daný školní rok. Název a cíl místní akce s globálním přesahem pošle školní koordinátor programu Světová škola ke konzultaci svému projektovému koordinátorovi do konce listopadu.
- Protože k realizaci místní akce je třeba podpory partnerů, na přelomu ledna a února očekáváme nový briefing paper – tedy dopis, v němž studenti představí letošní projekt a přizvou ke spolupráci místní partnery.

- Následně na základě zaslané pozvánky přijede projektový koordinátor Světové školy z našich organizací dle možností na vaši místní akci.

- Po skončení místní akce (tj. nejpozději do konce června) zašle školní koordinátor závěrečnou zprávu.

Ve druhém roce po certifikaci školám, které mají zájem o udržení titulu, nabízíme možnost partnerského zhodnocení naplňování kritérií Světové školy a prodloužení certifikátu na dalších pět let. Součástí auditu je poskytnutí zpětné vazby jako podpory pro další vývoj globálního rozvojového vzdělávání na dané škole.

Školní rok probíhá stejně jako předchozí monitorovací, ale je zakončen auditem.

JAK BUDE AUDIT PROBÍHAT?

A) Nejpozději týden před konáním akce zašle školní koordinátor programu Světová škola vyplněný **dotazník pro učitele** svému projektovému koordinátorovi.

B) Vždy na základě předchozí domluvy auditora (zástupce vzdělávacího programu Varianty společnosti Člověk v tísni a dalších spolupracujících organizací) a školního koordinátora/ky programu Světová škola navštíví školu v den konání místní akce dvoučlenný auditorský tým. Po skončení místní akce (v ideálním případě) vás požádáme o schůzku, během které proběhne:

1. část – **rozhovor se školním koordinátorem/kou Světové školy** (příp. dalšími zapojenými učiteli) a ředitelem/kou školy – cca 60 minut
2. část – **focus group** – skupinová diskuze se školním žakovským týmem – cca 60 minut

C) Po zaslání **závěrečné zprávy o místní akci** ze strany školy doplní zprávu i auditor o výstupy z auditu – tedy mj. o své obecné poznámky k naplňování kritérií Světové školy, dále o to, čeho si na fungování programu na dané škole cení a také o konstruktivní návrhy k případným změnám. Součástí zprávy bude rozhodnutí o prodloužení či neprodloužení platnosti certifikátu. Tuto informaci škola obdrží nejpozději do konce srpna. Pokud bude škola chtít, může výsledky auditu zveřejnit na svých stránkách.

VI. ZÁVĚREČNÉ SLOVO SVĚTOVÉ INSPEKTORKY Simony Babčákové, patronky projektu

Simona Babčáková jako „Světová inspektorka“ vybízí školy k tomu, aby vedly mladé lidi ke zvědavosti, aktivitě a zájmu o dění okolo nás i ve světě.

SIMONA BABČÁKOVÁ,
česká herečka a Světová in-
spektorka

Funkci Světové inspektorky jsem přijala, protože si myslím, že je důležité vést mladé lidi k uvědomování si souvislostí a k občanské aktivitě. Vždyť také tvoří společnost, ve které žijeme. Doufám, že budou občansky více aktivní a uvědomí si, že společnost vytváříme svými postoji a aktivitami.

Pro školy je zapojení se do projektu Světová škola velkou časovou investicí, ale žáci a studenti na to budou celý život vzpomínat, nebudou neosobně jenom sedět u počítače, mohou získat nebo upevnit svá přátelství a mohou získat představu, co by chtěli po škole dělat,

čím se žít, co má smysl, a hlavně mohou získat pocit, že nejsou úplně zbyteční a že jsou velice schopní a šikovní. Právě to by měla dnešní škola učit všechny žáky. Učit je sebedůvěře, schopnosti přijímat zpětnou vazbu, adaptabilitě, komunikaci, sebe prezentaci a vůbec tomu, jak se sám v sobě a ve světě zorientovat.

Všem učitelům a žákům, kteří se rozhodnou do projektu Světová škola zapojit, bych přála, aby se setkávali s ochotou a vstřícností při všech projektech, pro které se rozhodnou, aby u toho zažili překvapení, zázraky a aby si to užili jako zábavu, i kdyby to bylo namáhavé.

VII. O nás

ARPOK, o. p. s.

ARPOK, o. p. s., působí na poli globálního rozvojového vzdělávání v České republice už od roku 2004. Posláním této organizace je přinášet do škol globální rozvojové vzdělávání, pomáhat učitelům, jak učit aktuální témata dneška a otevřeně o nich mluvit se žáky. V souvislosti se svým posláním realizuje ARPOK výukové programy pro žáky i semináře pro pedagogy, vytváří metodické publikace, realizuje národní i mezinárodní vzdělávací projekty a podílí se na osvětových kampaních pro veřejnost.

www.arpok.cz

<http://arpok.cz/pro-pedagogy/svetova-skola/>

MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA

Multikulturní centrum Praha (MKC Praha) realizuje projekty a aktivity v oblasti interkulturního a globálního rozvojového vzdělávání a migrace. MKC Praha přispívá k prohlubování porozumění a posilování respektu a tolerance mezi lidmi různého kulturního zázemí; usiluje o dodržování lidských práv a utváření rovných příležitostí pro všechny. MKC Praha pořádá odborné mezinárodní semináře a konference, vzdělávací kurzy pro učitele, státní správu, média či knihovníky, diskuze, interkulturní programy pro studenty i širokou veřejnost.

www.migraceonline.cz

www.mkc.cz

<http://www.la-ngonpo.org/pages/global.certificate>

VARIANTY, ČLOVĚK V TÍSNI, o. p. s.

Varianty poskytují informační a metodickou podporu, vzdělávací kurzy, didaktické materiály, odborné konzultace a asistenci školám a pedagogům v oblastech inkluzivního vzdělávání, interkulturního vzdělávání a globálního rozvojového vzdělávání. V těchto oblastech také prosazují systémové změny, které přispívají k tomu, aby byl vzdělávací systém inkluzivní a schopný lépe reagovat na výzvy současného světa. V rámci programu Migrace, který je součástí Variant, vzděláváme novináře, studenty žurnalistiky a migranty s cílem přispět k objektivnímu informování médií o cizincích a bourání zaběhlých stereotypů.

www.varianty.cz

www.varianty.cz/svetovaskola

světová
škola
ve světě i doma

průvodce projektem

© Člověk v tísni, o. p. s., Praha 2015

2. aktualizované vydání

Všechna práva vyhrazena.

Editoři: Kateřina Sobotková, Kateřina Sequešnová, Marcela Fiedorová, Kateřina Štěpničková, Eva Špáníková, Petra Skalická

Grafický návrh a jazyková úprava: Michaela Padrtová

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Vzdělávací program Varianty

Člověk v tísni, o. p. s.

Šafaříkova 24, 120 00, Praha 2

www.varianty.cz | www.clovekv tisni.cz

ISBN: 978-80-87456-61-3

Vznik tohoto materiálu byl finančně podpořen z prostředků České rozvojové agentury
a Ministerstva zahraničních věcí České republiky v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

**světová
škola**
ve světě i doma oo